

A large, expressive black brushstroke graphic that starts as a thick diagonal line and then curves and loops back, resembling a stylized letter or a calligraphic flourish. It is positioned on the left side of the page, partially overlapping the author's name and the title.

Говард
Філіпс

Навкспорт

Тінь над
ІНСМУТОМ

I

Упродовж усієї зими 1927—1928 років офіційні представники федерального уряду проводили доволі незвичне та дуже таємне дослідження стану старого Інсмутського порту, що в Массачусетсі. Широка громадськість уперше дізналася про все це лише в лютому, коли провели цілу серію облав та арештів, які спричинили повне знищення, за допомогою здійснених із дотриманням необхідних заходів безпеки вибухів і підпалів — величезної кількості напіврозвалених, спорожнених будинків, в яких практично неможливо було жити і вони просто захаращували берегову лінію. Містяни, котрі не вирізняються посиленою цікавістю, поставилися до цієї акції всього лише як до чергових, нехай навіть і непересічних, але все ж цілком спонтанних спроб влади встановити заслін на шляху постачання до країни контрабандного алкоголю.

Та найдопитливіші люди звернули увагу на небувало широкі масштаби проведених арештів, численність задіяних у них працівників поліції, а також на атмосферу секретності, в якій проходило вивезення затриманих. Відтак не було жодних звісток про суд або хоча б про висування якихось звинувачень. Більше того — ніхто із затриманих згодом так і не з'явився в американських в'язницях. Пізніше поширилися суперечливі чутки про якусь нібито вкрай небезпечну недугу, концентраційні табори, розміщення арештантів по численних військових і військово-морських в'язницях.

Проте всі ці патякання не мали під собою якихось реальних підстав. Інсмут втратив значну частину своїх жителів, і лише останнім часом стали з'являтися ознаки певного пожвавлення його суспільного життя.

Скарги на свавілля влади, які лунали від численних ліберальних організацій, розглядалися і вивчалися в ході довгих конфіденційних слухань. Услід за ними представники урядових відомств провели інспекції по мережі пенітенціарних закладів. Однак у результаті таких інспекцій їхні організатори зайняли вкрай пасивну позицію з питань, що настільки хвилювали їх раніше, якщо не сказати більше — немов води в рот набрали. Довше за всіх чинили опір представники преси, однак і вони, врешті-решт, заявили, що готові співпрацювати з урядом. Лише один-єдиний бульварний часопис, на який практично ніхто і ніколи не звертав уваги через дешеvu сенсаційність більшості його матеріалів, опублікував повідомлення про такий собі глибинний підводний човен, що нібито випустив у відкрите море неподалік від так званого Рифу Диявола серію торпед, за якихось півтори милі від гавані Інсмуту.

Самі ж мешканці цього міста та його околиць вельми жваво обговорювали між собою нещодавні події, проте вважали за краще не базікати про них із чужинцями. Життя навчило їх міцно тримати язика на припоні, а тому неможливо було силою витягнути з них додаткову інформацію. Крім цього, вони і справді знали зовсім мало, та й сама велика зона пустельних і безлюдних солоних боліт, що домінували в ландшафті цієї місцини, практично повністю ізолювала їх від будь-яких контактів із жителями глибинних регіонів країни.

Щодо мене, то я все ж маю намір кинути своєрідний виклик і порушити заборону щодо цих подій. Упевнений: результати моїх дій виявляться настільки масштабними, що шокують і викличуть моторошну відразу до всього того, що

вдалося виявити в Інсмуті в ході тих грандіозних поліційних рейдів і облав. Більше того, те, що вони знайшли під час акцій, може мати далекосяжне та неоднозначне пояснення. Не беруся судити, якою мірою відображає реальний стан речей навіть та інформація, яку мені повідомили особисто, й усе ж маю достатньо підстав відмовитися від будь-яких нових спроб докопатися до глибшої істини. Своєю чергою мені випала нагода як нефахівцю ознайомитися впритул із цією справою, тому вважаю за краще утриматися від проголошення тієї чи іншої конкретної позиції, яка може спонукати мене до рішучіших дій.

Річ у тім, що я втік із Інсмута внаслідок стадного інстинкту вдосвіта 16 липня 1927 року, і саме мені належить авторство тих панічних закликів до урядових інстанцій якомога швидше провести службове розслідування й ужити конкретних і термінових заходів, які привернули б увагу до цієї справи.

Доти, доки ця справа була, як то кажуть, свіжим об'єктом офіційного розслідування, я цілком свідомо мовчав, як риба; проте зараз, коли вона вже стала історією і більше не привертає до себе уваги навіть найдопитливіших людей, я вирішив поступитися давній жадобі поділитися власними враженнями про тих кілька страшних годин, які провів у переповненому хворими чутками зловісному порту, який, безумовно, можна назвати гаванню смерті та сатанинської хтивості. Сама по собі така розповідь допоможе мені повернути віру в себе і в свої можливості, а також переконатися в тому, що я був аж ніяк не першим, кого здолала зараза жаских галюцинацій. До того ж це допоможе мені зібратися із силами перед тим, як вдатися до певного планованого, важливого та відчайдушного кроку.

Я ніколи не чув про Інмут аж до того самого дня, коли він уперше і, наразі, востаннє з'явився перед моїми очима. У ті дні я святкував своє повноліття в туристичній поїздки

Новою Англією, яка передбачала відвідини визначних пам'яток, антикварних крамничок і місць, пов'язаних із різними гілками нашого генеалогічного дерева. Зокрема, з давнього Ньюберіпорта я хотів вирушити прямо до Архема, де збереглися родинні корені моєї матері. Своєї машини я не мав, тому мандрував потягом та автостопом, щоразу прагнучи підібрати якнайдешевший спосіб пересування. У Ньюберіпорті мені порадили краще податися до Архема потягом, і саме перебуваючи біля кас тамтешнього вокзалу та переймаючись сумнівами через дорожнечу квитків, я вперше почув про існування такого міста, як Інмут. Кремезний і вельми меткий касир, котрий, судячи з його промови, не був уродженцем цих країв, перейнявся симпатією до мого прагнення проявляти в усьому розумну економію та запропонував цілком несподіваний вихід із мого скрутного становища.

— Ви могли б скористатися автобусом, — порадив він, правда, з певним сумнівом у голосі, — хоча він і їде не зовсім тим маршрутом, який вам потрібен. Автобус проходить через Інмут, можливо, чули про таке містечко? — люди чомусь його не люблять. Водієм у ньому такий собі Джо Сарджент, йому, схоже, нечасто вдається заманити пасажирів звідсіля або з Архема. Сам автобус — також із Інмута, чесно кажучи, дивуюся, що він досі ходить. Проїзд у ньому достатньо дешевий, хоча мені рідко доводилося бачити в салоні більше двох-трьох пасажирів, та й ті — хлопці із самого Інмута. Вирушає він із майдану, це поруч із аптекою Геммонда, двічі на день — рівно о десятій ранку й о сьомій вечора, якщо нічого останнім часом не змінилося. На вигляд, звісно, іржаві ночви, та й про зручності нічого не скажу, бо особисто ніколи цим транспортом не користався.

Саме тоді я вперше почув про Інмут. Будь-які згадки про маленькі містечка, не позначені на туристичних мапах або в путівниках, заслуговували на певну увагу, а та дивна манера, в якій касир висловлював свої натяки, лише підіграла

мою цікавість. Місто, здатне викликати у його сусідів таку помітну відразу, безумовно, було чимось незвичним і явно заслуговувало на увагу безтурботного туриста. А якщо перед Архемом автобус робив там доволі тривалу зупинку, я міг би затриматися і трохи пошвендіяти його вулицями. Тому попросив касира трохи докладніше розповісти мені про це містечко. Відгукнувшись на моє прохання, він промовляв, ретельно добираючи слова, і в його голосі, як мені здалося, чітко звучали нотки якоїсь зверхності.

— Інсмут? Ну, що ж, — це невеличке містечко, розташоване в гирлі річки Менаксет. До війни 1812 року там було майже справжнє місто-порт, але десь за останні сто років воно вкрай занепало. Гілку з Ровлі кілька років тому закрили, тому залізничного сполучення з ним зараз немає. Порожніх будинків, подекують, набагато більше, ніж самих жителів, а про бізнес і говорити годі — хіба що рибалки та мисливці на омарів. Скуповуватися приїжджають в основному сюди, до Архема чи Іпсвіча. Було у них колись кілька млинів, та тепер усе це бур'яном поросло, хіба що залишилася одна фабрика з очищення золота, та й та на ладан дихає. Правда, ця фабрика — все ж солідна і старий Марш, її власник, можливо, навіть багатший за самого Креза. Сам він, звісно, старий пердун, із дому майже не виходить. Подейкують, що свого часу підхопив якусь хворобу шкіри або щось там собі понічевив, тому й намагається не показуватися на людях. А цю справу заснував його дідусь, капітан Обед Марш. Мати старого Марша, здається, була іноземкою, кажуть, уродженкою якихось островів у південних морях, а тому великий галас здійнявся, коли він п'ятдесят років тому взяв собі за дружину дівчину з Іпсвіча. Так завжди буває, коли мова заходить про інсмутських парубків, а тутешні молодики, та й ті, хто з сусідніх міст, узагалі намагаються мовчати, якщо в їхніх жилах тече бодай дешиця інсмутської крові. Хоча вважаю, що діти й онуки Марша начебто нічим і не відрізняються від

ЗМІСТ

Тінь над Інсмутом	3
Жахіття Данвіча	107
Той, хто шепоче в темряві	163
У дрімотних пошуках незвіданого Кадату.	247